Ч. 37 (12.986). Львів, субота 20. лютого 1932. Poeztowa opłatą zaplacono ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 14·00 „ Піврічно 26·00 „ Річно 48·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 доляр. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Ще про нову кольонізацію.

(Кореспонденція з Волині.)

Вістка про новий проєкт військової кольонізації, спрямованої головним чином проти східних — українських і білоруських — земель, відбилася по тутешніх селах жалібним дзвоном.

Українське селянство, що терпить щораз сильніший земельний голод, просто не хоче вірити цій чутці. Люди, які в кліщах біди й злиднів сконцентрували всі свої надії на думці про збільшення їхніх клаптиків землі коштом парцеляції панських, державних і церковних маєтків, цією вісткою цілковито запаморочені. Деякі в розпуці переконують себе, що це якась вигадка.

І справді, де тут на наших землях може бути ще місце для якихось кольоністів, коли місцеві селяни-рільники вже душаться, як оселедці в бочці. Більшість нашого селянства — малоземельні й беземельні. Один, два, три гектари — ось переважаючі селянські площі в одних руках, але є і менші.

Незалежно від сьогодняшньої кризи, селянська більшість ведучи свої господарства на невистарчальному варстаті праці, з року на рік котилася по похилій площі дефіциту й тепер опинилася над берегом повної руїни. Звязана в своїх стремлінням до культури й спасенної організованости праці й життя, хліборобська маса всі свої надії покладає на одно, а саме на збільшення землі.

Відомі політичні чинники давно вже використовують цей селянський голод землі для своєї небезпечної роботи. Але не їхні агітатори більшовичать селянські маси, а брак землі й загальмована організована агрікультурна праця. Є села, що буквально не беруться ні до комасації, ні до культурної праці, ні до якогонебудь організованого життя, бо втратили всяку надію на поліпшення своєї долі іншими шляхами, крім безплатної дорізки землі. Ждуть і голодують, голодують і поглядають на схід, звідки чекають на цю землицю. А одночасно шириться пошесть убивств за землю і грабунків з голоду.

Цілі околиці вже тепер не мають не лише хліба, але й бараболі, а молоді люди, що хочуть женитися чи вийти заміж, мусять згори записувати себе до групи мікроземельних та беземельних, чим фактично й зробить їх поділ малих шматків батьківської землі.

Людей, що ближче не знають Волині й Полісся, часто вводять у блуд цифри „густости населення". З невеликої кількости душ, яка припадає тут на 1 кв. кільометер, вони роблять фальшиві висновки, що Волинь не перенаселена та що на хліборобську душу припадає тут досить землі.

Сумна помилка!

Така густота населення Волині є наслідком того, що, по-перше, величезна площа землі належить до одиниць-обшарників та до держави, а по-друге, що ця площа зайнята багнами, мочарами й пісками. Підхожої до господарювання орної землі в селянських руках є дуже мало. Звідси не лише малоземельність, але й кепська малоземельність, що є подвійним нещастям для українського селянства. А особливо на Поліссі, де селянин з кількох гектарів землі може викроїти для управи ледви маленький клаптик.

Хто був на Волині й уважно роздивлявся, той мусів бачити, як від початку жнив аж до пізної осени десятки тисяч отої малоземельної і беземельної бідноти розлазиться по всіх шляхах, дворах і хуторах, щоби заробити кілька пудів зерна та картоплі та в зимі не вмерти з голоду. На роботу йдуть здорові, молоді, бо старенькі й діти самі порадять собі із жменькою врожаю на своїх маленьких клаптиках.

І ці сезонові виходи з сіл на польові й інші роботи є найкращим доказом недостачі варстату праці в тих селян на місці.

Та й цього ще мало. Вже тепер бачите по шляхах господарів з торбинками за плечима, що ратують себе й свої родини жебраниною. На ці шляхи виходять звичайно старші люди, а молоді йдуть на інші шляхи.

Переселення сюди нових тисяч кольоністів та наділення їх землею, на яку чекають сотні тисяч місцевих голодних ротів, мимохіть набралоб характеру великого визову місцевого малоземельного та беземельного селянства й підлилоб оливи в часово пригашений соціяльний і політичний огонь.

Жах огортає при самій думці, що є люди, які вірять у можливість і доцільність нової кольонізації наших земель, що вже сама в собі несе величезну несправедливість у відношенні до місцевого населення й є явним вириванням в нього останньої дошки ратунку.

Подібна акція була би просто безглуздям з соціяльного й економічного погляду та глумом над усякими засадами здорової агрікультури. *На Волині й Поліссі нема зайвої землі, яку можна булоб віддати кольоністам: її ледви вистарчить на задоволення місцевого голодного на землю населення.*

Senex.

За рільничу освіту і проти кольонізації.

(З промови посла Гриня Тершаківця, виголошеної в соймі дня 8/II. 1932 р. в дебаті над бюджетом міністерства рільництва).

Наш селянський посол Гринь Тершаковець у дискусії над бюджетом міністерства рільництва між іншим говорив про рільничу освіту й кольонізацію так:

„Предложений урядом бюджет міністерства рільництва замикається сумою видатків 19.500.000 зол. це є 0.8°/₀ у відношенні до цілого бюджету, предложеного на рік 1932/33. Від 1930 р., тобто від часу обняття п. Янта Полчинським ресорту рільництва, не прийшла вища ставка на піднесення рільництва, але навпаки у 1932/33 р. в порівнанні з 1930 р. зменшилася на около 300°/₀.

Пригадую собі, якто висказався на одному із засідань рільної комісії теперішний п. міністер про ресорт міністерства рільництва: „Досі не дбали про рільництво у Польщі, тому в ціли його піднесення я поставив цілу низку домагань до уряду, і якщо їх не виконають, витягну з цього внески".

На жаль дійсність виказує, на що наш Клюб нераз звертав увагу, що п. міністр рільництва предкладає лише урядові свої домагання, але не він рішає про них, а міністерство внутрішних справ та інші міністерства.

Я заглянув до завваг Найвищої Палати Контролі за 1929 р. У заввагах Найвищої Палати Контролі у ділянці рільництва на стор. 321 до 327 звернено увагу, що рільниче шкільництво не лише нижче, але й середнє, не стоїть на височині свого завдання. Наводжу дослівно виімкові уступи: „досліди Державної Контролі, на місці у нижчих державних школах виказали недомагання як господарської так і формальної натури". В іншому місці читаємо: „Так само нагляд над господаркою у шкільних рільних обектах був недостаточний, а рівень цих господарств не відповідає їх призначенню зразкових примірних господарств". У відношенні до середнього шкільництва Найвища Палата Контролі висловлюється у слідуючий спосіб: „Брак у державних середніх школах фахово-педагогічних люстрацій, школа не має достаточного живого та мертвого інвентаря, з тої причини є низький стан рільного господарства та не становить воно примірного — показового обекту".

Я навів лише ті завваги Найв. Палати Контролі, котрі дуже ясно освітлюють рівень рільного шкільництва у Польщі, а причиною цього був брак відповідних на ту ціль фондів.

У краю, котрий має 70°/₀ рільників, а на етнографічних українських землях 87°/₀, у краю, в якім рільник є підставою всього добробуту, або зубожіння, де промисл і торговля живе коштом рільництва, в такому краю уряд не може вести супроти рільництва експльоатаційної політики — бо наслідки цеї політики відбиваються не тільки на рільництві.

Не лише дорогою бюджетування та митної політики, але також і в аграрному законодавстві трактується рільництво по мачошиному взагалі, а українське рільництво передовсім.

Щоби дрібне рільництво поставити на височині вимаганого розвитку, мусять істнувати три засадничі умовини, а то відповідна кількість землі, рільна освіта та кредит. Розважаючи господарську крізу, добачуємо її причину головно у надпродукції заморських краів, у натиску цеї надпродукції на европейські ринки. Одначе забуваємо, що крім цього маємо ще свою питому рільничу крізу, — крізу селянських господарств, спричинену передовсім карловатістю цих господарств, браком довготривалого кредиту та підтримування промислу коштом рільника. А найважніше те, що у рільній реформі уряди та більшість сойму мали на ціли не господарське оздоровлення, але політичні цілі. Перша основа рільника — земля, ця одинока його кормителька, на українській території не находиться достаточно у його руках. На тих землях після перепису з 1921 р. дрібна рільна власність виносить 8.230.300 гектарів, котрі творять варстат праці для 1.251.000 родин. Серед них 967.200 карлових господарств понижче 5 гектарів, або 80°/₀.

З тих цифер виходить, що поліпшення варстату праці через рільничу освіту має для нашого народу найбільшу вагу, бо вигляди на розширення варстату праці, на яку він, як автохтон цеї землі ждав віками — є наразі дуже мале. Від великої рільної посілости мав і має прийти припас землі, котрий на нашій території виносить 1.600.000 гектарів, а на котрий ждало і жде около міліон родин голодного на землю українського пролетаріяту. Та велика частина пішла вже в руки осадників і польських кольоністів, котрі під господарським оглядом не принесли піднесення рільної культури, а навпаки внесли на наші землі ненависть і вичерпали державні кредити, до котрих мали право всі горожани. Тому поминено загал українських рільників. Словом — кольоністи приспорили урядови багато клопоту, а не зважаючи на те уряд знова у цілях екстермінаційної політики супроти українського та білоруського населення вносить нові закони про військову кольонізацію. На тих землях, як я вже вище навів, де є карловаті господарства, які самі потребують конечного доповнення, на тих землях, де є рільниче перелюднення, де на 1 квадр. кільометр припадає в Галичині 96 осіб, на Волині 65, на Підляшу 56 осіб. Перелюднення на тих землях через кольонізацію чужим елементом є з боку уряду ворожою політикою супроти місцевого населення. Під саме військове осадництво від 1919 р. до 1. IX. 1931 р. роздано 142.000 гектарів землі, з котрих утворено 7.745 осад, а під осадництво польських кольоністів до того самого часу роздано 515.183 гектари землі. Крім того на цілі кольонізації уділено з державних банків кредиту понад 500 міліонів зол. З того кредиту самі незаплачені рати виносять понад **70 міліонів** золотих.

Коли цю землю та цей кредит булоб одержало місцеве рільниче населення в ціли

доповнення своїх карловатих господарств, повстали би здоровші господарства, що стоялиб далеко вище під оглядом рівня рільної культури від нинішних осадничих господарств. Тим самим такі господарства були би далеко відпорніші на сьогоднішню господарську крізу, були би більше платнично здібні — навіть у часі теперішньої крізи.

Друга підстава — рільнича освіта має на ціли піднесення рільничої культури. Освіту можна набути у відповідно пристосованих рільничих школах, або на практичних курсах, а то тимбільше у нинішних часах, коли мова не про скількість, але й про якість рільних плодів, як також перетвір їх на мясо, тощо, тощо. Тому належить звернути увагу на спосіб навчання у рільничих школах, а також позашкільного навчання на практичних курсах через інструкторів рільництва, бо живе слово, подане у рідній мові у самому варстаті буденної праці значить більше, як теоретична наука, голошена з катедри друком.

На жаль український нарід у числі 7 міліонів на українських землях у Польщі не має ні одної рільничої школи з українською мовою навчання тоді, коли у Польщі є 12 середних шкіл, 86 народних шкіл, 6 огородничих та одна молочарська виключно польські, не вчисляючи в те вищих шкіл і приватних, щедро урядом підтримуваних. Ми українці маємо у пляні 4 рільничі школи, маємо для них землю та будинки. Урухомили ми одну школу в Милованні, яка одинока одержує підмогу около 20.000 зол. річно від мін. рільництва з загальної суми 8,160.000 зол. преліміноваиої у бюджеті на рільну освіту на 1931/32 р., це є около 2.5 промілле у відношенні до бюджету міністерства рільництва. Не відомо, яке відношення буде до тої самої школи у бюджетовому році 1932/33, коли на рільне шкільництво вставлено всього 3,780.000 зол. супроти 8,161.000 зол. у відношенні до минулого року. У такій важній ділянці праці, як шкільна освіта знижено у відношенні до 3-ох попередніх літ фонди у висоті на 60%. Тому запитую більшість теперішнього сойму і уряду: Чи можливо у таких умовинах бюджетування поставити рільництво на такому рівні, якого вимагає рільна культура?

Де рятунок Англії і світу?

Цікаві погляди на економічну санацію Англії та світу висловлює відомий англійський економіст льорд Мельхет.

Головною причиною кволости англійської економічної політики вважає він те, що при сьогоднішній людській нетерплячці провід є в руках старих людей. Вік міністрів в Англії в пересічі виносить поверх 60 літ. Це є „перестаріння світу". А людство чекає з нетерпеливістю на те, щоби дати йому нові можливости розвитку — і то якнайскоріше.

Щоби рятувати Англію й Европу перед перенаселенням і щоби дати масам їсти й жити, треба допомогти розвинутись Азії та Африці, які моглиб скоро прийти до небувалого добробуту, використавши поступ Европи й Америки. Англія зокрема має вдячне завдання в Індіях і Африці.

Однак щоби це завдання виконати необхідним є союз Англії і Зединених Держав Півн. Америки. Цей союз був би наймогутнішим засобом мира у світі і гарантією економічного його двигнення. Та щоби в союзі з Північною Америкою йти на економічне завойовання світу треба зразу зробити порядок у себе, в Англії. А цей внутрішній порядок треба встановити ось якими пятн точками: 1) піднести економічний добробут Англії при допомозі розумної політики охоронних мит; 2) тісне обєднання, економічне й політичне, Англії і домінїй, що далоб зразок співпраці для світу; 3) завести контролю продукції і споживання, щоби здержати невідповідну флюктуацію на ринках та запобігти надпродукції, а через те й несподіваним господарським катаклізмам; 4) упорядкувати справу валют через розумні договори з державами, які накопичили золото; 5) найважніша точка: дібрати провідників, які малиб смілиівість в сьогднішних часах по мужеськи вести батьківщину, а ними можуть бути тільки люди в розквіті життя.

„Шлях молодим!" твердить льорд Мельхет, якого годі посуджувати в нещирості, або в особистих плянах... бо й він належить сам до старців.

—o—

Виклад чеського вченого про українську будуччину.

13 лютого в салі Праської Техніки відбувся реферат чеського відомого історика д-ра Славика, влаштований українським товариством „Єдність" і присвячений національному рухові на сході Европи, зокрема на Україні. Реферат зібрав значну кількість публики, був він зразком поглядів молодшого покоління чеських учених, що визволились з під ідеї про спасення славянства ніким іншим, як всеросійським велитнем. Скритикувавши цей фетишизм Чехії супроти Росії, референт зупинився над питанням, чому серед уярмлених народів давньої російської монархії народи менші, як лотиші або естонці, здобули самостійність, а найбільший між ними український її не здобув. Причину цього референт бачить у тому, що Україна не мала в себе політично-розвиненого селянства, яке почувалоби свій обовязок до народу, як цілости. Українське селянство не було призвичаєне до праці взагалі, бо кріпацтво, яке в руках німців, для лотишів, естонців, а також чехів, послужило підставою для господарського і загального розвитку селянства, у решті давньої Росії, а також і на Україні, в руках росіян і поляків, що й самі не вміли працювати, мало наслідки лише негативні. Цілком зрозуміло, що на місце царської деспотії могла там урешті-решт замість народоправства в европейському розумінні зродитись лише нова деспотія більшовицької олігархії. Але при всіх своїх негативних прикметах ця олігархія має те позитивне, що вона насильством призвичаює селянство до праці, що в останньому своєму результаті приведе його й до розвитку політичного і послужить підставою для утворення самостійної української держави.

Такий короткий зміст реферату. Коли він може бути й трохи однобічний, занадто упрощуючи дуже складні причини даного історичного явища, він цікавий для нас особливо тим, що показує деякі зміни орієнтації частини чеського громадянства щодо українського питання і відчиняє для наших взаємин з чехами деякі перспективи. Характеристичне те, що д-р Славик займає посаду шефа російського архіву чеського міністерства закордонних справ і, здавалось би, повинен би був до питання про можливість української самостійности ставитися негативно. Але сама нагода знайомитись безпосередньо з оригінальними документами російської, а також і української історії останніх часів більш, ніж що інше вплинула на те, що д-р Славик, який, як він сам згадав у рефераті, не був раніше вільний від всеросійського фетишизму, уявив собі нарешті українське питання не як фантазію, а як явище засноване на цілком реальних підставах.

К. Л—ський.

—o—

Німецький проєкт роззброєння.

ЖЕНЕВА, 19. II. ПАТ. Сьогодні оголошено німецькі роззбройні пропозиції. На вступі німецька делєгація заявляє, що Німеччина вже давно роззброєна та що це роззброєння повинно бути вказівкою для інших членів Союзу. Пропозиція пригадує, чому Німеччина відкинула проєкт конвенції, виладжений приготовною комісією, й заявляє, що на думку німецького уряду можуть бути тільки роззбройні системи однакові для всіх держав. Німецька пропозиція обіймає знесення обовязкової військової служби, обмеження вишколювання резерв, заборону вживання поліції та жандармерії до військової служби, заборону важкої артилерії поза твердинями, обмеження калібру гармат внутрі твердинь, заборону танків, устійнення для кожної категорії зброї максимальної цифри для кожної держави, заборону будови й удержання фортів біля кордонів, обмеження тонажі воєнних кораблів, цілковите знесення військового летунства, заборону хемічної й бактеріольогічної війни. Щодо обмеження військових бюджетів німецька делєгація противиться цьому рішуче. Звертає теж увагу виключення німецькою делєгацією ідеї інтернаціоналізації цивільного летунства.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 20. ЛЮТОГО 1932.

Польська відповідь на українські петиції.

3)

Дня 3. вересня 1921 у Львові один із членів У. В. О. стрілив двічі до голови держави та воєводи Грабовського. Атентат не вдався і не дав намаганих наслідків. Процес консолідації тим не припинився. З огляду на таку невдачу, невідповідальні чинники, що проживали на чужині рішили надати своїй діяльности ширші розміри. На те, щоби створити сприятливіші умовини для цієї діяльности, вони зорганізували цілу низку саботажів та терористичних актів. Агенти У. В. О. підкладали вогонь під приватні маєтки, організували атентати на залізниці та поліційні станиці. На те, щоби стероризувати українське населення, вони доконали цілу низку атентатів на життя визначних осіб і кандидатів на послів, що були виразниками доцільної співпраці з польським громадянством і урядом. Таким способом згинув впр. із рук терористів проф. Сидір Твердохліб.

Влада, що енергійно зареагувала на це, поклала край цим руїнницьким змаганням і українське населення мало нову нагоду переконатися про лихові[illegible] наслідки еміграційної політики.

Не вважаючи на свою очевидну невдачу, терористи не покинули своєї злочинної діяльности, без сумніву на те, щоби в очах тих, які піддержували їх морально та матеріяльно доказати свою живучість.

Після довшої перерви, [illegible] організації свої [illegible] для [illegible] контакту з краєм, емісарі У. В. О. зорганізували атентат на Президента Республики. Кілька днів раніше, заслужений діяч проф. Софрон Матвіяс, директор семинарії в Перемишлі, згинув убитий одним із членів тої самої організації. Одночасно її провідники нападали на почтові вози та державні скарбниці, зневажували могили воєнних героїв, тощо.

Аж тоді, коли ці акти не давали намірених наслідків і життя йшло нормальною ходою, революціонери набрали пересвідчення, що завдяки новоствореним післявоєнним обставинам, вони не можуть досі вживаними засобами добитись своєї головної мети: викликувати заворушення, підбурювати мирне населення до злочинних актів і довести владу до ще суворіших репресій.

Тоді то У. В. О. рішила дати почин до ще краще підготовленої акції, заздалегідь подрібно обдуманої. Найшовши нові фонди, вона перевела реорганізацію своїх сил. Покористувавшись досвідом із попередніх кампаній, вона повела свою акцію так, щоби підготовити ґрунт у Польщі і повести пропаганду на чужині.

Тому, що вона не могла в самім краю зазнати собі потрібної популярности серед старшого населення, вона звернула головну свою увагу на шкільну молодь. Агенти У. В. О. вишколені на чужині, привозили до Польщі потайки летючки, революційні видання, амуніцію, зброю, тощо і пересилали нишком інструкції, як треба переводити акти саботажів, затроювати криниці, нищити залізничі шляхи, тощо.

Одночасно пішла велика кампанія наклепів і пропаганди звернених проти Польщі, віддавна підготована і перенесена на міжнародній терен і нема [illegible], що не був це випадок, [illegible] [illegible] про[illegible] стану.

Знаючи, що акти саботажів викликують інтервенцію влади, повстали в ріжних осередках Европи та Америки станиці, що мають метою навязати звязки, щоби тенденційно інформувати прилюдну опінію на чужині. І справді на даний знак, ці огнища пропаганди, користуючись також організаціями закордонної пропаганди, бомбардували впливові осередки протестами, брошурами, фотографіями та летючками (заздалегідь підготованими централею) і інформаціями доповненими в останній хвилині, схопленими у поспіху, часто витаданими.

Щоби здати собі справу зі „стихійности", з якою націоналістичні українські центри реагували на діяльність польського уряду, досить навести кілька місць із листа найденого владою в паперах редакції „Діло", висланого дня 23. і 25 жовтня 1930 р. з Праги:

„Всі секції О. У. Н. (Організація Українських Націоналістів) дістали доручення, щоби творити протестаційні комітети в своїх містах, створених із представників ріжних груп і товариств. Ліга На[illegible]ції вислали перші телеграми до Ліги Націй і до урядів ріжних держав. Крім цього підготували подрібний меморіял, що має бути переданий тим самим установам...

„Аналогічні інструкції дістали всі секції О. У. Н. в усіх краях...

„У Литві радіо пересилає справоздання про події в краю. У Празі виходить теж чеський бюлетень при співробітництві українських націоналістів...

„Інструкції такі: кожна організація має найменша довинна переловсім вислати телеграму з домаганням міжнародньої комісії до Галичини, відтак меморіяли, потім протестаційні походи із маніфестацією від [illegible]

(Докінчення буде.)

—o—

Румунська чорна сотня.

ЧЕРНОВЕЦЬКІ РУМУНСЬКІ СТУДЕНТИ ЗА ЗНИЩЕННЯМ УКРАЇНЦІВ.

Читаємо в черновецькому „Часі“: „Союз румунських студнет в скликав у неділю 14. ц. м. в 11. год. рано велике протестаційне віче проти „безличностей“ посла д-ра Володимира Заловецького, котрий, нібито, тяжко образив увесь румунський нарід і поповнив державну зраду. Університетська молодь склигала великими афішами „всі румунські душі“ на віче ще того тижня. Не знати, як за ніч попропадали всі афіші. Мусіли другий раз друкувати й розліплювати по місті. Та й ці позникали, як камфора. А все таки Національний Театр був битком набитий вічевиками, молодими і старими. Віче відкрив президент студентських румунських організацій Нецою промовою. Президентом віча вибрано професора д-ра Балана, котрий у своїй промові збивав аргументи д-ра Залоецького про автохтонність українців на Буковині. Говорили Д. Костаке, Драгош В'тенко, Купаренко й інші. Говорив і представник поляків, вказуючи на українців як на спільну румунам і полякам небезпеку. Вкінці ухвалено 4 резолюції, в котрих виставлено домагання видалення д-ра Заловецького з парламенту й віддання під суд за державну зраду, недопущення іменувань на урядницькі посади українців, видалення тих, що є, в глибину держави, заведення цілковитої румунізації Буковини школою і церквою, настановлення лише румунських учителів і священи: в та неваліддування українських мандатів на будуче. Віче вислало до короля телеграму того змісту“.

РУМУНСЬКА МОВА Й ЦЕРКВА.

Під цим заголовком читаємо в „Гласул Буковіней“ з 16. ц. м. таке: „Превелебний отець парох Юліян Кракалія у Вашківцях н. Чер. просить нас оповістити, що його превелебність є парохом у Вашківцях н. Чер. від 16. жовтня 1930., що він усі доксологїі відправляв виключно в румунській мові та що румунська мова взагалі одержала відтоді почесне місце, яке й належиться їй в національній румунській державі. Як і в якій мові відправляли доксологїі у Вашківцях н. Ч. перед приходом на парохію підписаного за це не відповідає його превелебність. Заразом замічується, що всі доксологїі в національні свята відправляються від 1. жовтня 1930 тільки підписаним, і ані раз самим руським кооператором“. До цього замітимо, що по останнім оголошенім урядовім народочисленню з 1910 р. жило у Вашківцях н. Ч. 5.759 душ; з них було 3.199, себто 55 і пів прц. українців, 1.026 німців, 961 жидів, 952 поляків і 9 румунів. Тепер прибуло трохи румунів сторонських. Але всеж таки й тепер ще у Вашківцях н. Ч. є 100 православних українців на 2 румунів. Це приклад, як у нас шанують конституцію, міжнародним правом і правом Божим освячені права української народности.

(„Час“.)

Новий чехословацький банковий закон.

Проєкт нового банкового закону в Чехословаччині обіймає 60 параграфів.

З головніших його постанов цікаві про відповідальність завідуючих рад і дирекцій за всі справи, переводжені банком і то як у цивільній так і карній дорозі. Контракти директорів мусять бути виповідаємі найвище до трьох місяців, а дотеперішні „вічні“ умови стають неважними.

Коли банк виказує дефіцит 20 прц. акцій, то платні директорів можуть бути поза умовою знижені. Директори і відповідальні урядовці не можуть переводити через банк своїх операцій, що моглиб наразити банк на втрати.

Колиж банк попаде в таке положення, що держава змушена його санувати, то до санування притягається теж кермуючі органи, змушуючи їх до вплат, а так само й акціонарів. По висануванні банку не вільно визначувати в слідуючих роках так довго дивіденди, аж доходами банку сплатять квоти ужиті на санацію. При переводженні санації можна признати платні директорів, які вони побирали в минулих роках, як також тантієми членів завідуючих рад за надмірні, а надвишки можна примусово стягнути на кошти санації. Закон виразно каже, що це стягання відноситься до давніше побраних платень.

Закон передбачує теж забезпечення пенсійних фондів урядовців, складаних у банку та не дозволяє їх уживати банкові в його операціях.

Як з цього видно, проєкт нового банкового закону в Чехословаччині має забезпечити іствування банків та обмежити надужиття, які в останньому часі не були рідкими.

—o—

Спільні чи окремі свята?

(Голос у дискусії).

Календарську справу розглядають тепер у нас як церковно-обрядову і суспільно-народню. В першому разі справа жде вирішення, в другому само життя і практика загалу показують, що юліянський календар належить до минулого. Ставлення справи про зрівнання у нас святкування урочистих свят ураз із латинниками не вичерпує цілости пекучих проблем, що, злучені з юліянським календарем, глибоко входять у життя загалу під оглядом релігійним, суспільним і родинним. Само пересунення свят не осягне наміченої цілі, щоб календар був практичний і пожиточний для цілости церковно-релігійних і суспільно-народніх потреб загалу.

Поставимо справу ясно. Переглядаючи друковані календарі, бачимо, що в церковний календар входять не тільки самі свята, неділі і будні, але ще й пости, загальниці, освячений (заказаний) час і т. ін. За пересуненням свят були в пресі поміщені дуже влучні аргументи, не менше цікаві і річеві за їх скороченням та вменшенням, бо святкувати 5 днів без перерви — це таки за багато і просто неможливо сповнити заповідь Божу й церковну, якщо з того святкування має вийти слава Божа і душевне добро вірних. Це така загально знана і переконуюча справа, що всяке слово зайве в цьому питанні. Додам тільки, що мішані подружжа, яких у нас є багато, мали би велику полекшу з цього у спільному пожитті при ріжниці обряду. Тут слабшою стороною все є жінка і її доньки, які для домашнього порядку все йдуть за головою родини і при дотеперішньому стані не можуть заховати ані свят ані постів, не можуть іти до церкви на Службу Божу, а зате йдуть до костела. Там привикають до польської молитви, до польської проповіди, поволи переміняється їх внутрішній душевний стан і так відчужуються від своєї церкви і пропадають для народу. Заледви великодна сповідь приводить їх до церкви раз в рік. Вірні ніжної совісти мають завсіди великий душевний неспокій, а одинока рада на це — зрівняти свята і пости. Тоді також домашне пожиття мішаного подружжя було би спокійніше і тимсамим щасливіше. Друга справа, що наш інтерес вимагає, щоби мішаних подруж було якнайменше. Але треба рахуватися з фактом, що у нас такі подружа все були і певно дальше будуть. Відомож, що на милування нема силування.

Але беремо під увагу ще пости, які по юліянському календарі треба заховати. Тут обовязує вже тільки церковна заповідь. Але хто сьогодні, особливо по містах, її придержується? Це просто неможливе, а по селах подібно діється, хоч у менших розмірах. Кількож ми маємо постити? Беремо 1931 рік. До Великодня 7 тижнів, Петрівки 5 тижнів, Спасівки 2 тижні, Пилипівки 6 тижнів, разом около 140 днів. А дальше середи і пятниці враз з одноденними постами, разом около 60 днів. Значить: близько 2/3 року — це постний час. Коли латинники мають два пости багатодневні, то ми чотири, у них постять в тижні 1 день, у нас два. Але з постом тісно злучений освячений час, що крім посту обнимає ще 12 днів по Різдві і 7 днів по Великодні, коли заказані всякі гучні забави з музикою. Правда, велика кріза і тяжкий час не підхожі на уряджування гучних забав, та проте життя йде своїм шляхом, а молодь потребує забавитися. Того годі заперечити. Кількож то разів читаємо оголошення по часописах про уряджування вечерниць з танцями в заказаний час? Кількож то разів відбуваються весілля проти середи і пятниці, коли всі весільні гості переступають церковну заповідь? Який-же вихід з цього тяжкого положення? Заборона весілля спричинює священникові величезні неприємности, бо в суботу проти неділі уряджувати весілля також не вказане: адже ніхто з весільних гостей не прийде на Службу Божу; лишається один понеділок. Але якже тяжко тільки один день в тижні віддати вірним до розпорядимости в таких важних і замотаних справах, як приготовити все і відбути весілля в однім дні! Це на грошеву крізу дуже практично, але тут входять в рахубу не тільки гроші. Родинні, товариські, господарські, купецькі чи торговельні справи також не можна легковажити.

Зважмо ще те, що шкільна молодь приїзджає на шкільні і святочні ферії саме в заказаний час. Часто бувають у тому часі празники по наших домах, зїдеться товариство, забава не йде, бо звязані ноги. Загальний несмак, або свідоме переступлення церковної заповіди. Це тягар для багатьох „неудобносимий“.

У латинників ті обмеження значно лекші і вірні мають більшу особисту вигоду, а у нас навіть перепони подружжі застережені до 4-го степеня, коли у латинників тільки до 3-го степ. Люди це знають і думають, чому у нас все так тверло тримають? Чи ми гірші від інших і не доросли користуватися тими правами, що інші католики, навіть в католицькій церкві?!

Такі питання треба конечно взяти під увагу, коли говоримо про реформу календаря. Наші пости взяті з церковних канонів, що їх укладали звичайно черці і в церковних книгах зазначували час, коли припадає піст і як його заховувати. Але життя світських людей вимагає чогось іншого, ніж життя чернече. Тому не можна всіх взяти під один стрихулець. Дальше обставини зміняються, люди зміняються і їх життя пливе неоднаковим руслом. І в церковній дисципліні беруть під увагу такі зміни. Не треба так дуже обстоювати юліянський календар, бо він як у світських справах був для нас непрактичний, так також в релігійних є за тяжкий і невигідний. Признаймо щиро: пора вже йти разом з іншими і не лишатися позаду, а чим скорше, тим ліпше. Одначе замало пересунути свята, треба зреформувати цю справу „in capite et in membris“.

о. Я. Т.

Страйк у краківському басейні.

КРАКІВ, 18. II. ПАТ. Сьогодня вранці розпочався страйк, заповіджений центральним союзом вуглекопів краківського басейну. На основі урядової реляції страйкова ситуація представляється так: Всі копальні, зорганізовані в раді зїзду промисловців, нечинні. Споміж 10 товариств на терені домбровського басейну 6 оголосило у своїх копальнях святівки. В інших робітники не станули до праці. Взагалі не працює наслідком страйку 27.000 робітників. Малі копальні, що є приватною власністю, працюють зовсім нормально. Копальні, що не належать до ради зїзду промисловців, не мають зарібкових спорів.

ГОЛОВНА РАДА МАНДЖУРІЇ Й МОНГОЛІЇ.

МОСКВА, 18. II. ПАТ. Радянська преса повідомляє, що в Мукдені створено головну політичну раду Манджурії й Монголії. В склад ради входять між іншими ген. Ма, Чан-Сін-Ґуї і Чао-Сін-бо.

Повітряна офензива.

ШАНГАЙ, 18. II. ПАТ. Японці зібрали біля Шангаю понад 100 літаків. Якщо прийде до загальної офензиви, то буде це найбільша повітряна офензива від часів світової війни.

—o—

ФРАНЦУСЬКИЙ СЕНАТ ПРОТИ ВИБОРЧОГО ПРАВА ЖІНОК.

ПАРИЖ, 18. II. ПАТ. Сенатська комісія, що розглядала проєкт виборчої реформи, відкинула артикул в справі голосування. Постанову про виборче право жінок відіслано до розгляду спеціяльній комісії й доручено справоздавцеві простудіювати внесення, чи негайне пристосовлення примусу голосування можливе.

ПЕРЕМОГА РЕВОЛЮЦІЙНОЇ ПАРТІЇ В ІРЛЯНДІЇ.

ЛЬОНДОН, 18. II. ПАТ. Обчислення результатів загальних виборів в Ірляндії йде поволі з огляду на величезну фреквенцію, що переходить 90 прц. Боротьба йде між урядовою партією та революційною під проводом де Валери. Дотеперішні обчислення вказують, що де Валера вийде переможцем.

—o—

ПЕНЛЕВЕ СКЛАДАЄ ФРАНЦУСЬКИЙ УРЯД.

ПАРИЖ, 18. II. ПАТ. Президент французької республіки приняв учора 36 послів і сенаторів, конферуючи з ними в справі створення нового кабінету. В результаті місію скласти новий уряд одержав Пенлеве.

—o—

Дрібні вістки.

Заповіджений на 17. ц. м. генеральний страйк в Еспанії не вдався.

Президентом аргентинської республіки вибраний генерал Джусто.

Сенат амер. Злучених Держав відкинув проєкт закону про допомогу для безробітних у висоті 125 міліонів долярів.

Пацифістичні організації в Ессені, католицькі, евангелицькі й жидівські, обєдналися в політичний картель задля оборони перед гітлерівським духом.

Міська Рада Львова і новий законопроєкт про самоврядування

Від Редакції: Публікуючи нижче статтю, яка порушує дуже актуальну й болючу справу нового санаційного польського законопроєкту в пристосуванні його до м. Львова та насвітлює становище українських радних до неї, маємо надію, що наші радні в найкоротшому часі дадуть авторитетне вияснення в усіх порушених питаннях.

Тимчасова Рада м. Львова займалася минулого тижня справою проєктованого з боку центрального уряду закону про громадське самоврядування. Радила над цим законопроєктом передовсім комісія для реформи міського статуту, а відтак повна Рада і знов названа комісія. Вкінці на внесення д-ра Новака ухвалено вислати делеґацію до Варшави, що від Тимч. Ради має в кругах сойму та центрального уряду домагатися виділення міста Львова з-під проєктованого закону та надання цьому місту окремого статуту.

В чімже річ? І чому іменовані воєводою радні Львова так горячо побиваються за окремим статутом для цього міста? — Треба розріжнити дві групи арґументів, що спонукали Т. Міську Раду стати майже однодушною лавою за пропозицію референта д-ра Новака-Пшеґоцкого, члена т. зв. Стронніцтва паньствово-народового (група „Слова Польского“), щоби таку делеґацію вислати. Проти пропозиції були тільки соціялісти (українські та польські) і сіоністи. Український Клюб голосував за внесенням.

Перша група цих арґументів мала в устах промовців, що заявлялися за внеском д-ра Новака ось які оформлення: „окремі інтереси міста“, „відмінний характер“, „історична місія“, „спеціяльні завдання“, „народове значенє“ і т. п. і т. п. Цю групу арґументів признали всі польські клюби радних. Для кожного, хто знає психіку польських „кресових“ патріотів і їх фразеольоґію ясно, що на їх думку проєктований закон про громадську автономію за мало забезпечує польський характер міста, тобто за мало обмежує права українських мешканців Львова і тому для міста Львова треба окремого статуту, який давав би сто процентову ґарантію, що Львів до суду-віку буде польський, а українці будуть надалі і на все безголосними і безправними податковими контрибуентами міста.

В імя цих саме гасел ціла санаційна більшість Ради однодушно голосувала за внеском д-ра Новака, при чім рівночасно виразно і зновже устами референта д-ра Новака заявила, що проєктований закон (який, як відомо, кладе хрестик на могилі громадської автономії) є добрий, розумний, доцільний і новочасний, бо відповідає ідеольоґії марш. Пілсудського, а тільки за мало звертає увагу на „народове значенє мяста“. І тому згаданий внесок д-ра Новака виразно зазначує, що намірений окремий статут для міста Львова повинен бути в повній згоді з засадами урядового законопроєкту. Відомо, що ці „засади“ стоять у такій різкій суперечности з ідеєю громадської автономії, що громадську автономію роблять цілком ілюзоричною. Український Клюб у міській Раді голосував теж за внеском д-ра Новака.

Радний Верещинський поставив внесок пропустити уступ про повну згоду з урядовим законопроєктом. Цей внесок перепав голосами санаційної більшости та ...Українського Клюбу.

Друга група арґументів, якою доказували конечність окремого статуту для Львова йшла в тім напрямку, що для Львова необхідна далеко ширша автономія ніж для інших міст, тому, що досі Львів користав з досить широкої автономії і саме цій автономії місто завдячує свій розвиток. Коли місто дало докази, що вміє як слід користуватися автономічними правами та свободами, то нема розумної причини ці права та свободи касувати.

Ці арґументи висуває опозиція: тобто Вільне Міщанське Обєднання, Клюб Нар.-Дем., сіоністи та ППС, але санаційна більшість Ради не признає цих арґументів, уважаючи, що широка автономія громад може дати тим громадянам правну можливість протиставитися урядові, а в демократичній Польщі сам уряд є сторожем демократії, тому і суспільність може спокійно віддати управу громад у руки уряду.

Як з повищого ясно, опозиційні ґрупи польських радних домагаються окремого статуту для міста Львова з двояких мотивів: 1) щоби краще забезпечити польську суприматію супроти українців та жидів і 2) щоби автономію міста поширити та розбудувати; зате проурядова більшість Ради домагається окремого статуту для Львова тільки з тою метою, щоби петрифікувати польську суприматію при помочі окремих постанов, прикроєних до „виїмкової історичної місії прастарого польського городу“.

Треба бути дуже рожевим оптимістом, щоби повірити, що згаданій делеґації повелеться переконати варшавський уряд про потребу створити саме для Львова поважний вилім в урядовім законопроєкті і саме тільки нашому місту надати справжню автономію, хоча такої справжньої автономії не буде мати ані столиця держави Варшава, ані прастаре польське місто Краків, ані промислові осередки (Лодзь, Познань, Катовиці і т. п.). Та не треба бути надмірним песимістом, щоби побоюватися, що центральний уряд радо підхопить ініціятиву Тимчасової Міської Ради, щоби місту „забезпечити польський характер“, тобто супроти українців ще погіршити урядовий законопроєкт.

Хто знає, як теперішній уряд ставиться до найслушніших і найбільше життєвих інтересів українського народу в Польщі, той ані на хвилинку не буде сумніватися, що побоювання, про які ми згадували повище, мають аж надто богато оправдання, а коли так, то як вияснити та як оправдати становище Українського Клюбу в цій справі? Бо Клюб між іншим голосував і проти поправки д-ра Верещинського.

Львівський громадянин.

Оскар Гогенцолерн кандидатом на президента Німеччини.

БЕРЛІН, 18. II. ПАТ. У вчорашньому засіданні управи німецько-національної партії взяв участь перший раз вибраний член управи кн. Оскар Гогенцолерн, син б. цісаря Вільгельма. Провідник німецько-національної партії, Гуґенберґ, виголосив промову, в якій заявив, що членство кн. Оскара це доказ тісного привязання німецько-національної партії до дому Гогенцолернів. Управа партії доручила Гуґенберґові рішення в справі кандидатури на президента республики.

Соціялістичний „Форвертс“ повідомляє, що Гуґенберґ пропонує кн. Оскара як спільного кандидата національної опозиції на президента. Кажуть, що на вчорашньому засіданні партійної управи кн. Оскар заявив готовість приняти кандидатуру.

—o—

ОСТАННІ ВІСТИ

СПРАВА ПРИВ. ШКІЛЬНИЦТВА.

Соймова освітня комісія радила 18. II. над приватним шкільництвом. Опозиція зайняла неґативне становище до закону з причини широких повновластей, які виходять із закону і так обмежують приватну ініціятиву та кривдять меншинне шкільництво.

Пос. **Рудницька** схарактеризувала ролю, яку прив. шкільництво відграє в житті народу, який відірваний від свого пня живе в межах чужої держави. Проєкт цей є насиллям постанов трактатів про охорону меншин і конституції. Шкільний закон вводить поліційну систему у шкільне життя. Уніфікація шкільництва під оглядом програми, організації та ідеї є неможлива в державі, неодностайній під національним оглядом.

Мін. **Перацький** старався доказати, що проєкт закону не нарушує прав нац. меншин і що уряд не думає вкорочувати прав шкільництва нац. меншин. Багато прив. шкіл приневолює міство розтягнути над ними відповідний нагляд, бо ті школи дійсно пересаджують у вихованні молоді.

Дальша дискусія завтра.

ЗАКОН ПРО ЗБОРИ ПРИЙНЯТИЙ.

18. II. на засіданні соймової адміністраційної комісії після ухвали закону про збори в 3-му читанні НД, ППС., Стр. Люд. і Кл. Н. заявили, що поборюватимуть закон усякими можливими засобами.

Комісія прийняла такі поправки пос. Зомерштайна: 1) Влада мусить мотивувати заборону зборів, 2) скреслено свобідне признання влади щодо відбування зборів, 3) голова зборів має право усунути зі зборів учасника, який унеможливлює наради або старається насильно їх удеремнити, 4) делеґат влади мусить леґітимуватися перед головою зборів, 5) розвязання зборів мусить попередити пересторога. Прийняли теж поправку пос. Врони (Стр. Л.), що лише урядові особи можуть бути озброєні.

СЕНАТ.

18. лютого на пленарному засіданні сенату сен. Червінський здав звіт комісії сусп. господарства відносно новелі до закону про відбудову будинків знищених війною. Держава видала на це около 380 мін. Сен. **Павликовський** жалівся, що українське населення відбудовується власним коштом, бо нізвідки не має помочі. Український Клюб здержиться від голосування над новелею. Сен. **Ґломбінський (НД)** полемізував із сен. Павликовським і сказав, що не має нічого проти відбудови українського населення, та йому виглядає дивним, що з жалями виступає представник українців, забуваючи, що після російської інвазії величезні шкоди заподіяла полякам українська „інвазія“.

Мін. прилюдних робіт **Норвід Найґеваве**р старався доказати, що неправдою є, начеб відбудова відбувалася по ріку Вислок. Цифри з 1. IV. 1931. стверджують, що воєвідства, про які згадував сен. Павликовський відбудовані майже вповні з лісових даних. У тернопільськім воєвідстві процент невідбудованих будинків виносить 10, у станиславівськім 6, у львівськім 3, у волинськім 22, зате в білостоцькім і виленськім цей процент виносить аж 38. Село було упривілеєне щодо відбудови в порівнанні з містечками. Знаючи населення містечок, можна ствердити, як мало було наражене населення, яке репрезентує сен. Павликовський.

Після промови сен. **Павликовського**, який спростовував закиди, прийняли закон у соймовій стилізації.

Найближче засідання сенату 25. II.

—o—

НОВИНКИ

— **Зїзд усіх єпископів Польщі.** У Варшаві радить зїзд усіх єпископів Польщі у справі поширення католицької акції. У зїзді беруть участь усі три греко-кат. єпископи суфраґани: Преосв. Бучко, Лакота і Лятишевський. Наради потреваюіть два дні.

— **Луговий попис** уладжує в неділю 21. ц. м. Т-во „Луг“ у Львові в салі Народнього Дому (Театр Ріжнородностей) з богатою і ріжноманітною програмою, на яку зложиться аж 14 точок. Початок: год. 11.30 передпол.

— **Відгомін т. зв. „пацифікаційної акції“.** Підчас т. зв. „пацифікації“ в осени 1930 р. на Наконечнім в кооп. „Гарбарня“ спацифіковано скіра на кругло 1000 зол. і знищено обстанову. Тепер виявляється, що більшість скір не спацифікувало польське військо, тільки провідник — пацифікатор високої ранґи на власну кишеню. Така т. зв. „пацифікаційна акція“ заедно, де би вона не була, деморалізує у великій мірі її виконавців. Ще не знати, чи вдасться кооперативі „Гарбарня“ дістати відповідне відшкодування за свою власність від того „приватного“ пацифікатора. (Яворівське „Українське Слово“).

— **З Українського Наукового Інституту в Берліні.** 19 ц. м. в Українському Науковому Інституті в Берліні відбудеться реферат д-ра Ади Норка „Шлях Фінляндії до незалежности“.

— **Перед створенням союзу словянських міст.** У Кракові радитиме від 20—22 лютого ц. р. конґрес представників словянських міст. Завданнє конґресу створити союз словянських міст. У конґресі берусь участь представники Польщі, Югославії, Болгарії, Чехословаччини. Як звичайно нема на конґресі українців.

— **Нерівномірне трактування безробітних у Львові.** До нашої редакції прийшло вчора двох безробітних з проханням помістити заввагу про нерівномірне трактування безробітних у Львові. Дільницевий комісаріят IV. дільниці при розподілці бонів на безплатне одержання харчових засобів робить ріжницю між безробітними й приділює одним менше, другим більше. Свою поведінку оправдують службовики дослідами своїх контрольорів. Тимчасом довідуємося, що один із цих безробітних, які прийшли до редакції, має четверо дітей у приватних школах і мусить платити за них шкільну оплату. Чим отже можна оправдати це, що йому признали значно менше бонів на одержання харчів із міських крамниць, як іншим, які не мають такої численної родини. Українські радні Львова повинні досліднти, чи нерівномірне трактування безробітних не виросло часом із призирства службовиків до безробітних-українців?

— **Застрілився інспектор праці.** У Кракові застрілився інсп. праці зі Львова Зажицький.

— **Зі сикавкою на вязнів.** Зі Жовкви повідомляють, що в тамошній тюрмі збунтувалися вязні, коли тюремний дозорець хотів забрати до Львова вязня Базилевича. Прикликали вогневу сторожу й вона студеною водою охолодила „запал“ вязнів. Щойно тоді забрали згаданого вязня.

— **Пригода Берн. Шова.** З Ле Кап повідомляють, що Бернардові Шовові пригодився автомобілевий випадок у Півд. Африці. Шов важно контужений, його жінка ранена в руку.

— **Під замітом зводження малолітніх дівчат** …ештувала поліція д-ра Парнеса, господаря … …рлашівної, яка недавно повісилася в … мешканні та залишила лист із обвинуваченням його, як морального спричинника своєї смерти.

в салі української гімназії виставу „Вифлеємська Ніч". Уся заслуга в цьому ділі дир. цієї школи С. Гаврищука, який дбає не тільки про те, щоби піднести школу на високий рівень, але вкладає також багато труду в позашкільне виховання дітвори у своїй школі. Свідоцтвом цього є прекрасний шкільний церковний хор, що його веде сам дир. Гаврищук, а також дві згадані вище імпрези, які під оглядом виконання не полишали нічого до бажання. Деякі креації в цій виставі заслуговують на спеціяльну згадку, а саме: пастушок, Ірод, праведник, гусляр і інші. До співів акомпаніювала мандолінова орхестра під проводом п. Кобільника. Придався би був якийсь бас (берда) — тоді цілість зискала б на ритмічній певности, бо присутня віольончеля істнувала хіба для ока, а не для уха. Першим разом публики було мало, другим разом більше. Переважала дітвора. Прикро вражала відсутність старшої інтелігенції. Декорації малював проф. Стеців, який своєю працею дуже причинився до успіху обох вечорів. **Мельоман.**

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Василь Сімович: GRAMMATIKA SLAVORUTHENA M. ЛУЧКАЯ. Часть 1. Частина славяноруська. Ст. 90. Ужгород. Відбитка з Наукового Збірника Тов. „Просвіта" в Ужгороді т. VII—VIII. за 1930—1931 р.

ЖУРНАЛИ.

ВІЛЬНЕ КОЗАЦТВО, ілюстрований літературно-політичний журнал. Ч. 98. 10. лютого 1932 р.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА, економічно-суспільний місячник. Р. V. Ч. 2. Лютий 1932. Зміст: На окраю днів; В. Тотомянц: Шарль Фуре; О. Луцький: Рентовність 282 селянських госп-в у госп. р. 1929—30; О. Мицюк: Піонір укр. сусп. економічної думки — Сергій Подолінський; А. Жук: Про перших кооператорів на В. Україні. — З життя укр. кооперації. — З кооперативного світу. — Господарська хроніка.

УКРАЇНСЬКИЙ ПАСІЧНИК, орган пасічницької кооперативи „Рій". Ч. 2. Лютий 1932. Р. V.

ВІДРОДЖЕННЯ, ілюстрований орган протиалькогольного і протинікотинного руху. Р. V. Ч. 2. Львів, лютий 1932.

На санування Т-ва „Просвіта".

XIX. виказ підписаних позичок для санування Т-ва „Просвіта".

Радехів: Філія „Просвіти" 50, Славута Григорій 15, Ревуцький Іван 20, Карванський Олександер 10, Пігович Володимир 10, Мацех Грицько 5, Юркевич Олександер 15, Дибайло Роман 10, о. д-р Пеляіх Володимир 20, інж. Гарасимович Григорій 20, Панасюк Михайло 10, Синицька Михайла 5, Василишин Володимир 5, д-р Мотлюк Роман 50, Сіцелюк Василь 5, Паньчук Михайло 5, Казанівський Орест, Нивиці 5, Баран Роман, Сушно 5, Олійник Іван, Нивиці 5, Казанівський Тарас 5, Паук Михайло, Середопільці 5, Крупник Петро, Стоянів 5, Вілюра Іван, Стоянів 5, Палійчук Дмитро, тамже 5, Заремба Теодор, тамже 5, Солонинка Андрій, тамже 5, Волос Олекса, тамже 5, Смаль Іван, Дмитрів 5, Марчук Степан, Стоянів 5, Вдовин Микола 10, Селезінка Ніна 30, д-р Селезінка Ярослав 50, Яремко Володимир 10, Ханак Іван 5, Гарасимяк Осип 25, Дибайло Володимир 10, Шахнович Михайло 15, Грицак Михайло, Синьків 5, Адамчук Орест, Павлів 5, Сарчук Володимир, Ордів 5, Народний Банк кооп. 50, Харко Микола 10, Горішний Михайло 5; **Дрогобич:** Лидииський Володимир 5, д-р Савойка Роман 10, д-р Ільницький Володимир 54, Церков св. Петра, Раневичі 100, д-р Витвицький Степан 50, Станимір Осип 10, Чмола І. 10, Попель Михайло 10, Бараник Михайло 20, Стефанюк Дмитро, Борислав 10, Яворський Ілько, тамже 25, о. Гайда Володимир, тамже 10, Филипович Олександер, тамже 20, Дуда Андрій, тамже 5, Кулицький Роман, тамже 25, Кулицька Наталка, тамже 25, Стецик Осип 6, Макар Іван, Гукова Гора 50, Кульчицький Микола 10, Вередець Йосиф 5, Тустановський Володимир 30, Небельчук Казимир, Гукова Гора 10, Садовий Дмитро, тамже 10, Попель Михайло, тамже 5, Тустановський Микола, тамже 10, Макар Петро, Волянка 5, Тустановський Яків, Гукова Гора 5, Білас Іван, тамже 5, Іванчук Василь, тамже 10, Хархан Василь 5, Читальня „Просвіти" тамже 10, Максимович Антін, Борислав 10, Щурко Кость, тамже 5, Коцко Микола, тамже 25, Бокало Михайло, Баня Котівська 10, Бокало Василь, тамже 25, Мулярський Іван, Борислав 5, Гогоц Теодозія, тамже 15; **Городок:** Яворський Йосиф 50, о. Антонишин Михайло, Мальчиці 50; **Глиняни:** Читальня „Просвіти" 100; **Борщів:** Янович Осип 10; **Мостиська:** о. Шехович Іван, Соколя 5, Бурий Микола 5, Пеканець Василь, Хлиплі 5, Читальня „Просвіти", Буховичі 5, о. Гузіль Михайло, Ясеницький Ярослав, Радиничі 5, Длюбинська Софія, Соколя 10; **Коломия:** Дольницький Лев 5, Шипайло Карло 5, Яцик Микола 5, Калевський Василь 5, д-р Новодворський Іван 5, Стромецький Андрій 5, д-р Ганківський Володимир 5, О. П. 5, Глинський Едмунд 5, Тинкевич Олександер 5, Покутський Союз 50, д-р Коссак Олекса 25, Кордуба Степан 5, Марущак Роман 5, Стешкевич Ігнатій 5, Шумський Володимир 5, Лукашевич Олена 5, Савків Іван 5, Йойківна Софія 10, о. Данилович Микола 10; **Золочів:** Калиняк Іван 10, Бурко Дмитро 10, о. Побігушка Филимон 10, Кравчук Роман 10, Юркевич Юлій 5, о. Стецишин Микола 25, д-р Ваньо Теодор 100, Попадюк Микола 10, Заяць Володимир 10, Гошовський Богдан 10, Читальня „Просвіти", Стінка 5, Тарнавський Володимир 200, Чорнодольський Володимир 15, о. Фітьо Степан, Плугів 10, Волошинович Вацик Микола 10, о. Логінський Остап 5, Мр. Гева Михайло 5, Цішецький Мирослав 10, Читальня „Просвіти", Ремезівці 5; **Камінка Струмілова:** Читальня „Просвіти" 25, Билинкевич Ф. 10, Читальня, Соколя 25, Читальня „Просвіта", Спас 5; **Щирець:** Сенюта Іван, Черкаси 20; **Сокаль:** Величко Володимир 10, Коцько Роман, Бишів 5, Блажків Богдан 5, Поповичівна Наталія 5; **Сянік:** Несторович Степан 5, Хлопік Ольга 20, Флюнт Іван 25, д-р Коковський Франц 25, Бучацька Фільомена 25, Белеєва Юлиянна 25, д-р Карачович Володимир 25, Шулякевич Болеслав 25, Мр. Маціїнський Омелян 20, Болейко Іван 25; **Броди:** Фрондзей Володимир 10; **Олесько:** Федорук Данило, Білий Камінь 25, Читальня „Просвіти", Ожидів 30; **Краковець:** Матковська Стефанія 25, Читальня „Просвіти", Будзинь 25, Чичилович Евген, Кобильниця Руська 30, Ваньо Микола, Будзинь 20; **Яворів:** Щирба Данило 10, Нуд Антін 20. — Разом **2.645 зол.,** з разом з усіми попередніми **47.324.49 золотих.**

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 18. II. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 3·80 зол., за літру молока 23—24 сот. літру сметани 1·20 зол., копу яєць 4·70.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр.

Пятниця 19. II. в год. 8. веч. „Сон літньої ночі".

Субота 20. II. в год. 4. попол. „Сон літньої ночі" (для шкільної молоді).

Субота 20. II. в год. 8. веч. „Сон літньої ночі".

Театр Ріжнородностей.

Пятниця 19. II. в год. 8. „Святе подумя".

Субота 20. II. в год. 8. веч. „Святе подумя".

Неділя 21. II. в год. 4. попол. „Роксі".

Неділя 21. II. в год. 8. веч. „Святе подумя".

Весела Буда (Оссолінських 10):

Щодня, год. 8. веч. **„Люди — марш до буди!"**

Кіна.

АПОЛЬО: „Два серця бють у вальса такт" (оперетка).

КАСІНО: „Трейдер Горн" (В. С. Ван Дайк).

КОПЕРНИК: „4-ка піхотинців" („Наїзники").

ЛЕВ: „Два серця бють у вальса такт" (оперетка).

МАРУСЕНЬКА: „4-ка піхотинців" (Наїзники).

МІРАЖ: „Дафніс і Хльое" („Еросова стріла"), „Гарольдові клопоти" (Гар. Льойд.

ОАЗА: „Три сестрі", „Острів затоплених сердець".

ПАН: „Севіля, місто кохання"

ПАЛЯС: „В сумерках великого міста".

ПАСАЖ: „Мацієт у пеклі" та додатки.

ПРОМІНЬ: „Душі з неволі!" (Сольський, Батицька).

СОНЦЕ: „Ніч у Максіма".

СТИЛЕВЕ: „Кайдани пристрастей", „Повітряні пірати".

УТІХА: „6 тижнів серед апашів" і додатки.

ХИМЕРА: „Княжна Тараканова".

Програма радіо.

Субота, 20. лютого 1932.

Ляйпціг (259,3) 19.00 Концерт. **Льондон** (355,9) 19.30 Легка музика. **Гамбург** (372,2) 16.00 Концерт. **Букарешт** (394,2) 17.00 Румунська музика. **Берлін** (418) 16.30 Легка музика. **Рим** (441,2) 21.00 Опера. **Лянгенберг** (472,4) 17.00 Пісні. **Прага** (488,6) 20.00 Концерт. **Мілано** (501,7) 23.00 Танкова музика. **Брюсель** (509,3) 18.00 Концерт. **Відень** (517,2) 16.10 „Андрій Гофер". **Рига** (525,4) 21.40 Танкова музика. **Будапешт** (550,5) 18.00 Концерт. **Осльо** (1083) 16.30 Концерт.

Неділя, 21. лютого 1932.

Ляйпціг (259,3) 18.00 Література. **Брно** (341,7) 20.30 Концерт. **Льондон** (355,9) 16.45 Концерт. **Гельсінгфорс** (368,1) 19.40 Спів. **Гамбург** (372,2) 11.25 Пісні. **Букарешт** (394,2) 20.00 Оперетка. **Берлін** (418) 13.15 Концерт. **Рим** (441,2) 21.00 Концерт. **Лянгенберг** (472,4) 19.05 „Африка співає". **Прага** (488,6) 20.00 Веселий хор. **Мілано** (501,7) 17.40 Танкова музика. **Брюсель** (509,3) 21.00 Опера „Ловці перел". **Відень** (517,2) 11.40 Концерт. **Рига** (525,4) 17.30 Пісні. **Мінхен** (532,9) 18.50 Література. **Будапешт** (550,5) 11.55 Академія в 200 роковини Вашингтона. **Ленінград** (1000) 19.30 Концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 19. лютого 1932.

Львів (380,7) 11.45 Перегляд преси. 11.58 Час із Варшави. 12.10 Грам. кружок. 13.10 Про погоду дня. 15.00 Грам. кружок. 15.45 Виклад для вчителів. 15.45 Грошева біржа. 15.50 Хвилина недужих. 16.40 Грамоф. кружок. 16.55 Навчання англійської мови. 17.10 Виклад. 17.35 Концерт. 18.50 Всячина. 19.10 „Чари на королівських дворах". 19.25 Грам. кружок. 19.30 Спортові новини. 19.40 Грам. кружок. 19.45 Радієвий щоденник. 20.00 Музична гутірка. 20.15 Концерт. 22.45 Оповістка поліції. 22.50 Радіогротеска. 23.15 Танкова музика.

Субота, 20. лютого 1932.

Львів (380,7) 11.45 Перегляд преси. 11.58 Час із Варшави. 12.10 Шкільний ранок. 12.45 Грам. кружок. 13.10 Про погоду дня. 13.15 Господарська оповістка. 15.00 Грам. кружок. 15.15 Військові новини. 15.25 „Підсумки останніх львівських вистав". 15.40 Грам. кружок. 15.45 Грошева біржа. 15.50 Грам. кружок. 16.20 Радіохроніка. 16.40 Концерт. 17.35 Концерт. 18.30 Концерт. 18.50 Всячина. 19.15 Листування. 19.25 „Чорт у поезії". 19.40 Грам. кружок. 19.45 Радієвий щоденник. 20.00 „На обрії". 20.15 Легка музика. 21.55 „Америка на будень". 22.10 Концерт. 22.45 Поліційна оповістка. 22.50 „Так звана сензаційна література". 23.05 Передачі закордонних станиць.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає.

Луговий попис у Львові відбудеться в неділю 21. II. 1932 р. в салі театру Ріжнородностей у Народнім Домі у Львові, вул. Рутовського ч. 22. Програма багата. Ціни місць від 3—0.50 зол. Початок 11.30 передпол. 1397 1—2

✝

У четверті роковини смерти бл. п.

Анни з Петринів Олексишинової

Найдорожчої й ніколи Незабутньої Мамці та Бабці, дружини бл. п. о. Михайла укр. кат. пароха Суховолі пов. Броди відправиться

Заупокійна Служба Божа з Панахидою

в понеділок дня 22. лютого ц. р. в год. 7-ій рано в архикат. церкві св. Юрія, на яку запрошують свояків і знайомих **Діти та внуки.**

Львівський Український Театр „Цвіркун".

ЯВОРІВ: 20.II. **„Біда біду перебуде"** — ревія.

21. II. **„Як вертіти — то вертіти"** — ревія.

22. II. **„Не банкротуємо"** — ревія.

Загальні Збори Філії „Просвіти" в Сяноці. Дня 26. лютого 1932 відбудуться в год. 12 впол. Загальні Збори Філії Т-ва „Просвіта" в Сяноці (власна домівка) з таким порядком нарад: 1) Відкриття Зборів. 2) Відчитання протоколу попер. Зборів. 3) Звідомлення з діяльности Виділу. 4) Звідомлення Ревіз. Комісії. 5) Ухвалення абсолюторії. 6) Вибір нового Виділу. 7) Справа філіяльного додатку. 8) Вибір делегатів на Загальні Збори Мат. Т-ва у Львові. 9) Внески й запити. Колиб на салі не було статутової кількости делегатів, Збори відбудуться годину пізніше без огляду на кількість присутніх. — **Виділ.**

Комітет жіночої промислової Бурси при Укр. Краєвім Товаристві Охорони дітей і опіки над молодю — складає сердечну подяку добродіям за їх жертви для дівчат-сиріт, що вийшли з сирітських захистів і знайшли приміщення в бурсі. Зложили: д-р Михайло Волошин 1 дол., Український Демократичний Клюб Ню-Йорк 22 дол. і два пакети ношеної одіжі, П. Марія Скубова 6 плащів, Радн. Йосиф Стефанович зимовий коц і 8 метрів полотна, Радник Антін Увера 21 метрів матерії на суконки, Пані Ася Левицька ношену одіж, черевики. Також на обіди для бідних студентів у Еміграційнім Домі чи то в Бурсі зложили: Радник Антін Увера 20 зол., Голова Пром. Палати Густав Паммер 10 зол., Дир. Мик. Заячківський 5 зол., Пані Нуся Рижевська 40 зл. — За Комітет Жіночої Промислової Бурси **М. Говиковичева.**

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.